

Veel Europese landen proberen prostitutie met strengere regelgeving aan banden te leggen. Maar de kloof tussen het gevoerde beleid en de dagelijkse realiteit is groot.

Locatie: een bar in Stockholm, op de hoek van Malmskillnadsgatan met Mäster Samuelsgatan, bekend om het goedkope bier en het relatief goede eten. Op straat gebeurt veel: mensen komen terug uit het centrum, anderen gaan juist de stad in, auto's rijden af en aan. Ineens is overal politie, er komt een ambulance aanrijden en er worden wegversperringen opgesteld. Mensen op straat worden ondervraagd, plotseling staat er een agent naast mijn tafeltje. Of ik iets gezien heb. "Waarvan?", vraag ik. Van de steekpartij op straat die in mijn gezichtsveld heeft plaatsgevonden. Ik bevind mij in een buurt in Stockholm die bekend staat om haar straatprostitutie. "Als je even niet oplet, merk je er niets van", denk ik bij mezelf.

In Zweden verbiedt de wet op het kopen van seksuele diensten (1999) het gebruik maken van diensten van prostituees. Sinds de invoering van de nieuwe wet is straatprostitutie in Stockholm met meer dan tweederde afgenomen. Maar de overgebleven straatprostituees hebben het gevoel dat het juist gevaarlijker is geworden op straat. Ze zijn meer en meer veranderd in opgeschoten wild. Door het verbod op het kopen van seksuele diensten bestaat voor klanten het risico opgepakt en beboet te worden. Hierdoor zijn er minder klanten op straat, en is het aandeel klanten met afwijkende (soms gevaarlijke) wensen groter. Door de verminderde vraag zijn de prijzen gedaald, de prostituees kunnen het zich niet meer veroorloven in geval van twijfel een klant te weigeren. Veel vrouwen verhandelen bijvoorbeeld de eis op condoomgebruik voor geld. Met de nieuwe wetgeving is de situatie op straat veel meer gehaast geworden, de klanten moeten oppassen dat ze niet worden opgepakt. Daarnaast werken er minder vrouwen op straat, en is het lastiger geworden elkaar te waarschuwen voor gewelddadige klanten.

Ook Nederland wil met een nieuwe wet de prostitutie verder aan banden leggen. De verwachting is dat het voorstel begin 2010 aangenomen zal worden. Na decennialang gedogen van prostitutie, en in 2000 de opheffing van het bordeelverbod, wil men een verdergaande regulering van de prostitutiesector. De vergunningplicht zal worden uitgebreid en zal niet alleen prostitutiebedrijven omvatten, maar ook andere seksinrichtingen zoals bijvoorbeeld een erotische massagesalon en een seksbioscoop. Een voordeel hiervan is dat het vergunde deel van de sector makkelijker in kaart gebracht kan worden. Verder zullen de zelfstandig werkende prostituees zich moeten registreren en worden klanten van illegaal aanbod van prostitutie strafbaar gesteld. Met het verbod op de exploitatie van prostitutiebedrijven zonder vergunning, en de vergunningsplicht voor zelfstandig opererende prostituees, wordt een duidelijkere scheiding aangebracht tussen legale

en illegale prostitutie. Deze scheiding moet ook voor de klant duidelijk herkenbaar zijn. De klanten van illegale prostitutie houden namelijk (onbewust) een vorm van prostitutie in stand waar misstanden en uitbuiting makkelijker kunnen voorkomen. Bovendien is er een risico dat deze prostituees slachtoffer zijn van mensenhandel of illegaal in Nederland verblijven. Met verhoogde bewustwording onder klanten wil men ervoor zorgen dat de illegale branche ophoudt te bestaan. Toch lijken ook hier, net als in Stockholm, vooral de prostituees uiteindelijk aan het kortste eind te trekken. De verslechterde werkomstandigheden en de toenemende mate van 'ondergronds' gaan van (illegale) prostitutie, vanwege toenemende regulering en registrering, dragen niet bij aan het welzijn van de prostituee.

In dit themanummer geven een aantal deskundigen, aan de hand van recente ontwikkelingen, hun visie op het fenomeen prostitutie. Voor de samenstelling van de themaredactie zijn adviseurs van Seinpost Adviesbureau uitgenodigd. Zij hebben naar aanleiding van hun onderzoek naar de prostitutiesector in Brussel een aantal auteurs gevraagd te reageren op hun resultaten. De constatering dat er ondanks alle inspanningen nog steeds een groot spanningsveld bestaat tussen beleid en prostitutie is voor hen de aanleiding geweest om deze relatie uit te diepen. AGORA ondersteunt deze kritische blik en wil de sociale en ruimtelijke aspecten van dit vraagstuk benadrukken.

Voor de variaselectie van dit nummer zijn drie artikelen geselecteerd. Paul de Vries, Afra Boon en Ton Vet beschrijven de effecten van de trek van inwoners uit de gemeente Rotterdam naar de gemeente Barendrecht. Wat betekent dit voor de woningcorporaties, en hoe gaan zij om met de stadse problematiek? Studenten Jaap-Joost Melse, Guus Receveur en Thomas Rook beschrijven de beleving van het overstappen in het openbaar vervoer. Zij bepleiten een slim en compact overstapstelsel. In de derde bijlage doen Tialdea Haartsen, Jelmer Hitzert en Ellen Maarja Trel een poging de Catalaanse eetcultuur te typeren.

Redactie van AGORA